

**Wyrok z dnia 11 października 1994 r.
I PRN 80/94**

1) Zniesienie państwowego biura notarialnego jest równoznaczne z likwidacją zakładu pracy w rozumieniu przepisów art. 6 ust. 1 pkt 5 i ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 10 lipca 1985 r. o rocznych nagrodach z zakładowego funduszu nagród w państwowych jednostkach organizacyjnych nie będących przedsiębiorstwami państwowymi (Dz. U. Nr 32, poz. 141 ze zm.).

2) Pracownik zniesionego państwowego biura notarialnego, który z mocy prawa stał się pracownikiem właściwego miejscowo sądu rejonowego, nabywa prawo do nagrody określonej wymienioną wyżej ustawą w każdym z tych zakładów pracy w wysokości proporcjonalnej do okresu pracy przepracowanego w danym roku kalendarzowym w każdym z tych zakładów pracy.

Przewodniczący SSN: Walerian Sanetra, Sędziowie SN: Antoni Filcek (sprawozdawca), Janusz Łętowski,

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 11 października 1994 r. sprawy z powództwa Barbary W. przeciwko Sądowi Rejonowemu w W. o zapłatę, na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Pracy i Polityki Socjalnej [...] od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Toruniu z dnia 10 marca 1994 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i zmieniając poprzedzający go wyrok Sądu Rejonowego-Sądu Pracy we Włocławku z dnia 15 grudnia 1993 r., [...] zasądził od pozwanego Sądu na rzecz powódki Barbary W. 1.037.000 zł (jeden milion trzydzieści siedem tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od 1 lutego 1993 roku.

U z a s a d n i e n i e

W pozwie złożonym w sądzie dnia 24 czerwca 1993 r., powódka domagała się zasądzenia od Sądu Rejonowego w W. kwoty 875.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu, tytułem nagrody z zakładowego funduszu nagród za okres od 1 lipca 1992 r. do dnia 31 grudnia 1992 r., w którym to okresie zatrudniona była w pozwanym Sądzie na stanowisku starszego protokolanta. Prezes pozwanego Sądu odmówił powódce wypłacenia powyższej nagrody decyzją z dnia 6 marca 1993 r., utrzymaną w mocy przez Prezesa Sądu Wojewódzkiego w W. decyzją z dnia 2 kwietnia 1993 r., z powodu złego wykonania powierzonych jej zadań.

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy we Włocławku wyrokiem z dnia 15 grudnia 1993 r., [...] oddalił powództwo.

Na podstawie zebranego materiału Sąd ten ustalił, że powódka do końca czerwca 1992 r. zatrudniona była w Państwowym Biurze Notarialnym w W. w niepełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierownika sekretariatu. W związku z likwidacją państwowych biur notarialnych z dniem 1 lipca 1992 r. na mocy art. 11 § 1 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. Przepisy wprowadzające ustawę Prawo o notariacie oraz o zmianie kodeksu postępowania cywilnego i ustawy o księgach wieczystych (Dz. U. Nr

22, poz. 92) powódka stała się pracownikiem Sądu Rejonowego w W. i została zatrudniona w sekretariacie wydziału rodzinnego tego Sądu. Przechodząc do pracy w pozwanym Sądzie powódka otrzymała z PBN w W. nagrodę z zakładowego funduszu nagród w kwocie 1.827.000 zł za okres od 1 stycznia 1992 r. do 30 czerwca 1992 r. Z powierzonych jej w Sądzie obowiązków pracowniczych powódka nie wywiązywała się należycie, ponieważ nie nadała z protokołowaniem, nie reagowała na polecenia kierownika sekretariatu, była konfliktowa i skłócona z osobami, z którymi dzieliła pokój. Wprawdzie zlecone jej zadanie wypełniania kart statystycznych wykonywała prawidłowo, lecz zadanie to decyzją Prezesa Sądu Wojewódzkiego wkrótce przekazano kuratorom zawodowym. Ponieważ skargi przewodniczącej wydziału i kierownika sekretariatu na pracę powódki nasilały się postanowiono wypowiedzieć jej umowę o pracę, do czego nie doszło, ponieważ od 3 listopada 1992 r. powódka przebywała na zwolnieniu lekarskim.

W tej sytuacji, zdaniem Sądu Rejonowego, strona pozwana miała prawo na podstawie art. 4 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 10 lipca 1985 r. o rocznych nagrodach z zakładowego funduszu nagród w państwowych jednostkach organizacyjnych nie będących przedsiębiorstwami państwowymi (Dz. U. Nr 32, poz. 141 ze zm.) zmniejszyć powódce nagrodę za 1992 r. do wysokości kwoty otrzymanej przez nią z tego tytułu w Państwowym Biurze Notarialnym. Wobec tego bowiem, że powódka po likwidacji Państwowego Biura Notarialnego w W. stała się z mocy prawa pracownikiem pozwanego Sądu okres jej pracy w 1992 roku traktować należy jako pracę w jednym zakładzie. W związku z tym nie można przyjąć, iż powódka została w Sądzie pozbawiona nagrody z zakładowego funduszu nagród w całości. Nagroda ta wypłacana jest za pracę w okresie całego roku kalendarzowego. Skoro więc powódka otrzymała nagrodę w wysokości 50%, to strona pozwana mając na uwadze złą ocenę jej pracy miała prawo uznać, iż te 50% jest wystarczające, co przesądza o bezzasadności powództwa.

Rewizja powódki od powyższego orzeczenia została wyrokiem z dnia 10 marca 1994 r., [...] oddalona przez Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Toruniu, który podzielił ustalenia i ich ocenę prawną przyjęte przez Sąd Rejonowy. W zachowaniu się powódki wyrażającym się w jej konfliktowości, apodyktyczności, złym odnoszeniu się do innych pracowników wydziałów, ignorowaniu pracowników sekretariatu, rzucaniu aktami o biurko i mówieniu, że robi porządek w wydziale Sąd Wojewódzki dopatrywał się naruszenia przez powódkę pracowniczego obowiązku przestrzegania zasad współżycia społecznego określonego w art. 100 § 1 pkt 7 k.p.

Przedstawiony wyrok Sądu Wojewódzkiego zaskarżył rewizją nadzwyczajną Minister Pracy i Polityki Socjalnej zarzucając temu wyrokowi rażące naruszenie art. 4 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 10 lipca 1985 r. o rocznych nagrodach z zakładowego funduszu nagród w państwowych jednostkach organizacyjnych nie będących przedsiębiorstwami państwowymi, domagał się uchylecia zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy we Włocławku z dnia 15.12.1993 r. [...] i zasądzenia na rzecz powódki - Barbary W. od pozwanego Sądu Rejonowego w W. nagrody z zakładowego funduszu nagród z odsetkami ustawowymi od dnia wypłaty nagród z zakładowego funduszu nagród w pozwanym Sądzie.

W szczególności skarżący zarzucił, że nietrafny jest pogląd Sądu, iż praca powódki w 1992 r. była pracą w jednym zakładzie pracy. Państwowe Biuro Notarialne i

Sąd Rejonowy stanowiły bowiem dwa odrębne zakłady pracy w rozumieniu art. 3 k.p. oraz przepisów ustawy z dnia 10 lipca 1985 r. o rocznych nagrodach z zakładowego funduszu nagród w państwowych jednostkach organizacyjnych nie będących przedsiębiorstwami państwowymi. Tak też kwestię tę traktowały obydwie zatrudniające powódkę w 1992 r. zakłady: PBN przez wypłacenie powódce ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy oraz wypłatę nagrody z zakładowego funduszu nagród za 1992 r. oraz pozwany Sąd - przez wydanie świadectwa pracy stwierdzającego okres jej zatrudnienia jedynie w Sądzie Rejonowym w W. od 1 lipca 1992 r. do 6 maja 1993 r. Określone w art. 4 wymienionej ustawy przesłanki zmniejszenia nagrody (ust. 2) lub pozbawienia nagrody (ust. 3) odnoszą się do zachowań pracownika w danym zakładzie pracy i rzutują na jego prawo do nagrody lub jej wysokość tylko w tym zakładzie pracy. Wynika to z brzmienia art. 6 ustawy, który stanowi o nagrodzie a nie o części nagrody wypłaconej przez zakład, w którym pracownik nie przepracował całego roku, a także z braku obowiązku wzajemnego informowania się zakładów pracy o zaistnieniu - w czasie pracy w tym zakładzie - przesłanek z art. 4 ustawy. W istocie więc niewypłacenie powódce nagrody przez pozwanego Sąd stanowi pozbawienie jej w całości nagrody przez ten zakład pracy. Postępowanie dowodowe nie wykazało natomiast, aby zachodziły przesłanki z art. 4 ust. 3 ustawy, uzasadniające pozbawienie powódki w całości tego świadczenia.

Ustalenia Sądu, zdaniem skarżącego, nie dają też podstawy do zmniejszenia przysługującej powódce nagrody, bowiem konflikty ze współpracownikami powodowane - jak wynika z postępowania dowodowego - nie tylko przez powódkę, czy też zbyt powolne wykonywanie przez nią czynności pracowniczych nie wyczerpują dyspozycji art. 4 ust. 2 ustawy, w szczególności nie mogą być oceniane jako zawinione przez powódkę naruszenie obowiązków pracowniczych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Od wynikającej z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 10 lipca 1985 r. o rocznych nagrodach z zakładowego funduszu nagród w państwowych jednostkach organizacyjnych nie będących przedsiębiorstwami państwowymi (Dz. U. Nr 32, poz. 141) - zwanej dalej ustawą - reguły, że nagroda przysługuje pracownikowi po przepracowaniu w jednym zakładzie pracy całego roku ustawa w art. 6 określa wyjątki, w których nagroda przysługuje pracownikowi mimo nie przepracowania w jednym zakładzie pracy całego roku. Dotyczy to m.in. pracownika, który odszedł z zakładu pracy w wyniku likwidacji zakładu pracy (art. 6 ust. 2 pkt 5 ustawy) oraz pracownika, który został zatrudniony w wyniku likwidacji poprzedniego zakładu pracy (art. 6 ust. 1 pkt 5). Stosownie do art. 6 ust. 4 ustawy wysokość nagrody w sytuacjach objętych przepisami art. 6 ust. 1 i 2 ustawy ustala się proporcjonalnie do okresu pracy przepracowanego w zakładzie pracy wypłacającym nagrodę. Oba wskazane wyjątki zachodzą w występującej w niniejszej sprawie sytuacji prawnej powódki, objętej przepisem art. 11 § 1 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o notariacie oraz o zmianie kodeksu postępowania cywilnego i ustawy o księgach wieczystych (Dz. U. Nr 22, poz. 92), zgodnie z którym pracownicy administracyjni i obsługi zatrudnieni w państwowych biurach notarialnych stają się z dniem zniesienia tych biur pracownikami sądów rejonowych, na których obszarze właściwości znajdowały się znoszone biura. Cytowany

przepis oznacza, że z dniem zniesienia państwowego biura notarialnego pracownicy administracyjni i obsługi tego biura stają się z mocy prawa pracownikami właściwego sądu rejonowego bez potrzeby rozwiązania z nimi stosunku pracy przez państwowe biuro notarialne i nawiązania nowego stosunku pracy przez sąd. Treść rozważanego przepisu nie uzasadnia natomiast wniosku, że okresu pracy przed tą datą nie należy uważać za pracę w państwowym biurze notarialnym, lecz za pracę w sądzie, jak to w odniesieniu do powódki przyjęły Sądy obu instancji. Jak trafnie podniesiono w rewizji nadzwyczajnej zarówno państwowe biuro notarialne jak i sąd są odrębnymi zakładami pracy w rozumieniu art. 3 k.p. Zatem prawo powódki do nagrody z zakładowego funduszu nagród należy oceniać odrębnie w Państwowym Biurze Notarialnym w W. (na podstawie powołanego wyżej art. 6 ust. 2 pkt 5 ustawy) oraz w Sądzie Rejonowym w W. (na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy). Nie budzi bowiem wątpliwości Sądu Najwyższego, że zniesienie biura notarialnego jest równoznaczne z likwidacją zakładu pracy w rozumieniu tych przepisów. Odrębnie też w każdym z tych dwu zakładów pracy oceniać należy, czy zachodzą przesłanki do pozbawienia pracownika nagrody (przewidziane w art. 4 ust. 3 ustawy), bądź do zmniejszenia nagrody (przewidziane w art. 4 ust. 2 ustawy). W Państwowym Biurze Notarialnym w W. powódka otrzymała całą należną jej nagrodę obliczoną proporcjonalnie do okresu pracy (od 1 stycznia do 30 czerwca 1992 r.). W Sądzie Rejonowym w W. nie otrzymała powódka żadnej kwoty z tytułu nagrody. Zatem nie miało miejsca zmniejszenie nagrody należnej powódce w tym zakładzie pracy, lecz pozbawienie jej tej nagrody. do czego brak było podstaw. O ile bowiem zmniejszenie nagrody z zakładowego funduszu nagród stosownie do art. 4 ust. 2 ustawy następuje za zawinione przez pracownika naruszenie obowiązków pracowniczych (pkt 1) oraz za nie usprawiedliwioną nieobecność w pracy (pkt 2) o tyle pozbawienie pracownika prawa do nagrody w świetle art. 4 ust. 3 pkt 1-5 ustawy następuje wyłącznie w pięciu enumeratywnie wymienionych przypadkach kwalifikowanego naruszenia przez pracownika obowiązków pracowniczych, mianowicie: wyrządzenia z jego winy szkody zakładowi pracy; zagarnięcia mienia zakładu pracy; nieuzasadnionego przerwania pracy; przystąpienia do pracy w stanie nietrzeźwym, spożywania alkoholu w zakładzie pracy lub innego naruszenia ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi albo naruszenia obowiązujących w zakładzie pracy zakazów wynikających z tej ustawy. Ustalone przez Sądy obu instancji uchybienia powódki nie kwalifikują się do żadnego z wymienionych wyżej przypadków.

Zatem pozbawienie powódki nagrody z zakładowego funduszu nagród w Sądzie Rejonowym w W. za okres pracy w II półroczu 1992 r. i akceptacja tego przez Sądy obu instancji nastąpiło z rażącym naruszeniem przytoczonych wyżej przepisów, co na podstawie art. 422 § 1 k.p.c. oraz art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy uzasadnia uwzględnienie rewizji nadzwyczajnej i orzeczenie co do istoty sprawy. Wysokość zasądzonej nagrody odpowiada wyliczeniu dokonанemu przez głównego księgowego strony pozwanej (k. 37 akt sprawy). Odsetki ustawowe za opóźnienie przyznano od daty wypłacenia nagród za 1992 r. w pozwanym Sądzie, co miało miejsce w dniu 1 lutego 1993 r. skoro z tej daty pochodzi pierwsza decyzja prezesa pozwanego Sądu odmawiająca powódce nagrody. W zakresie zarówno roszczenia głównego jak i odsetek Sąd Najwyższy na podstawie art. 477³ § 1 i art. 477¹ § 1 k.p.c. w zw. z art. 423 § 1 i art. 393 § 1 k.p.c. wyszedł ponad żądanie zawarte w pozwie, gdyż uzasadniały to fakty ustalone w sprawie.

=====